

Uitgebreide toelichting van het meetinstrument

Self-Management Ability Scale-30 (SMAS-30)

Mei 2017

Review: Ilse Swinkels
Invoer: Marsha Bokhorst

1 Algemene gegevens

	Het meetinstrument heeft betrekking op de volgende categorieën
Lichaamsregio	Overige
Aandoening (ICD)	Overige
Domein 'Menselijk functioneren' (ICF)	Algemene taken en eisen Persoonlijke factoren Overige

- *Korte beschrijving* → De SMAS-30 meet zes zelfmanagementvaardigheden bij ouderen, zowel afzonderlijk als in een totaalscore. De zelfmanagementvaardigheden zijn gerelateerd aan de dimensies van welbevinden zoals die beschreven zijn in de theorie van zelfmanagement van welbevinden.¹ Het instrument is ontwikkeld om te bepalen of daartoe bestemde cursussen voor ouderen leiden tot een toename in zelfmanagementvaardigheden.² De gedachte is dat goede zelfmanagementvaardigheden ouderen beter in staat stellen om zo lang mogelijk de regie over hun leven te houden en welbevinden te creëren en te behouden.
Het betreft een zelfrapportage instrument. De periode waarover gevraagd wordt kan variëren, bijvoorbeeld de laatste maand of de laatste drie maanden.
- *Doelgroep* → (kwetsbare) ouderen
- *Auteur:*
 - ✓ *Oorspronkelijke versie* → Schuurmans H, Steverink N, Frieswijk N, Buunk BP, Slaets JP, Lindenberg S (2005)²
 - ✓ *Nederlandse versie* → Schuurmans H, Steverink N, Frieswijk N, Buunk BP, Slaets JP, Lindenberg S (2005)²
Herziene versie: Steverink N (2009)³

2 Doel van het meetinstrument

- Evaluatief / effectiviteit
- Inventariserend

3 **Soort / vorm van het meetinstrument**

- *Vragenlijst*
- *Opbouw* → totaal 30 items, verdeeld over 6 subschalen van elk 5 items: Initiatief nemen, Self-efficacy, Investeren, Perspectief, Multifunctionaliteit en Variëteit.³
- *Invulinstructie* → in het instrument is een invulinstructie opgenomen: een korte algemeen inleidende tekst en bij elk van de zes subschalen staat een korte inleidende tekst. Het zijn gesloten vragen in te vullen door de respondent.³
- *Meetniveau* → per item: de items worden gescoord op een Likert schaal. Bij vier subschalen betreft dit een 6-punts Likert schaal waarvan drie keer de schaal nooit (score 1) t/m heel vaak (score 6). Bij twee subschalen worden (twee verschillende) 5-punts Likert schalen gebruikt. Meetniveau ordinaal.³
- *Meetniveau* → per subtest: omdat de antwoordmogelijkheden per item lopen van 1-6 of van 1-5 worden eerst alle scores omgezet naar ranges van 0-5 en van 0-4. Daarna worden ze getransformeerd door de score op de items met zes antwoordcategorieën (0-5) te vermenigvuldigen met vier en de score op de items met vijf antwoordcategorieën te vermenigvuldigen met vijf. Na transformatie lopen alle itemscores van 0-20. Subschaal scores worden berekend door het gemiddelde van de (vijf) items van elke schaal te berekenen (per subschaal mag er één ontbrekende waarde zijn). Door het gemiddelde te vermenigvuldigen met vijf, blijft de mogelijke range van elke subschaal 0-100.³ Meetniveau ratio/interval.
- *Meetniveau* → totaalscore: het gemiddelde van de totaalscore van de subschaalscores (range is 0-100).³ Een hogere score duidt op meer zelfmanagement vaardigheden. Meetniveau ratio/interval.

4 **Verkrijgbaarheid**

- *Opvraagbaar bij* → www.meetinstrumentenzorg.nl
Bij gebruik dienen de bronnen expliciet vermeld te worden. Voor de theorie is dat: Steverink et al. (2005)¹. Voor de schaalontwikkeling is dat: Schuurmans et al. (2005)².
Voor gebruik van de SMAS-30/versie 2 dient ook verwezen te worden naar Steverink (2009)³.
- *Geschatte kosten* → gratis te downloaden
- *Copyright* → nee, genoemde bronnen dienen wel vermeld te worden.

5 *Methodologische kwaliteit*

Onderstaande gegevens hebben betrekking op de Nederlandse versie van het instrument.

- **Interne consistentie**

→ Gehele lijst:

Cronbach's α	N	Populatie
0.91	275	populatie 65 jaar en ouder van afdeling interne geneeskunde ziekenhuis, verzorgingshuis en ouderenvereniging ²
0.91	1338	populatie 65 jaar en ouder zelfstandig wonend ²
0.90	200	populatie 68 jaar en ouder zelfstandig wonend ³
0.89	144	populatie patiënten van polikliniek van 59 jaar en ouder met een chronische aandoening (angina pectoris of hartfalen, copd of astma, arthritis, diabetes) ⁴
0.90	193	populatie kwetsbare ouderen van 65 jaar en ouder ⁵
0.91	142	populatie alleenstaande vrouwen van 55 jaar en ouder ⁶

→ Subcategorie lijst:

	Cronbach's α	Cronbach's α	Cronbach's α
Multifunctionaliteit	0.71	0.74	0.74
Variëteit	0.67	0.72	0.63
Perspectief	0.83	0.84	0.77
Investeren	0.75	0.72	0.71
Self-efficacy	0.82	0.73	0.64
Initiatief nemen	0.72	0.75	0.69
N	275	1338	200
Populatie	65 jaar en ouder van afdeling interne geneeskunde ziekenhuis, verzorgings-huis en ouderenvereniging ²	65 jaar en ouder zelfstandig wonend ²	68 jaar en ouder zelfstandig wonend ³

Cronbach's α (range): 0.65-0.83

N=144, populatie patiënten van polikliniek van 59 jaar en ouder met een chronische aandoening (angina pectoris/hartfalen, COPD/astma, arthritis, diabetes)⁴

- **Reproduceerbaarheid**

✓ *Betrouwbaarheid (reliability)*

→ Gehele lijst:

Reproduceerbaarheid:

ICC (periode van zestien weken): 0.76

Standardized error of measurement: 49.97

N=86, populatie (matig) kwetsbare ouderen²

- **Validiteit**

- ✓ *Content validity* → Een panel van acht experts formuleerde 74 items. Daarnaast werd gebruik gemaakt van focusgroep discussies en andere kwalitatieve studies. De items werden gebruikt in een pre-pilot studie onder tien ouderen, waarna sommige items werden aangepast. Daarna werd in een pilot studie onder 275 ouderen de lijst gereduceerd door te kijken naar begrijpelijkheid van de items, aantal ontbrekende waarden en scheefheid van de verdeling. De beste items per subschaal werden daarna geselecteerd op grond van enkele criteria, waaronder (interne) betrouwbaarheid, en de antwoordcategorieën van enkele schalen werden aangepast. Dit resulteerde in een lijst van 30 items die zelfmanagement vaardigheden het beste leken te representeren met goede interne betrouwbaarheid.²

- ✓ *Construct validity*
→ Gehele lijst

	Correlatie		
Leeftijd	-0.36	-0.23	-0.30
Groningen Frailty Indicator	-0.44	-0.42	
SF-20, subschaal (algemeen) ervaren gezondheid		0.34	
Subjectieve gezondheid			0.29
Cantril's ladder (life satisfaction)	0.46		
General Health Questionnaire	-0.30		
Satisfaction with live scale		0.45	0.28
Positive affect scale		0.66	
Negative affect scale		-0.23	
Social Production Function Instrument, Well-being Scale		0.72	0.66
Sherer's Self-Efficacy Scale		0.49	
Mastery scale		0.24	
Hope Scale			0.32
N	275	1338	200
Populatie	65 jaar en ouder afdeling interne geneeskunde zie- kenhuis, verzor- gingshuis, oude- renvereniging ²	65 jaar en ouder zelfstandig wonend ²	68 jaar en ouder zelfstandig wonend ³

6 *Hanteerbaarheid / feasibility*

- *Taal* → Nederlands
- *Benodigdheden* → invulformulier
- *Randvoorwaarden* → persoon moet alleen, zonder hulp van anderen, de vragen invullen
- *Benodigde tijd* → ongeveer 10 minuten
- *Gebruikershandleiding* → ja, zie hiervoor de volgende website: www.nardisteverink.nl (kopje Materials)³

7 *Normgegevens*

8 *Overige gegevens*

- De oorspronkelijke versie van het instrument is in 2005 ontwikkeld. In de jaren daarna zijn enkele inhoudelijke verbeteringen aangebracht, leidend tot een nieuwe versie van het instrument.³
- In 2012 is een verkorte versie ontwikkeld van 18 items, de SMAS-S⁷.

9 *Literatuurlijst*

1. Steverink N, Lindenberg S, Slaets JPJ. How to understand and improve older people's self-management of wellbeing. *European journal of aging*. 2005 Dec;2(4):235-244.
2. Schuurmans H, Steverink N, Frieswijk N, Buunk BP, Slaets JP, Lindenberg S. How to measure self-management abilities in older people by self-report: the development of the SMAS-30. *Quality of life research* 2005;14(10):2215-2228.
3. Steverink N. Self-Management Ability Scale: SMAS-30/versie 2: achtergrond, handleiding en scoring. 2009. Available from: http://www.nardisteverink.nl/materials/SMAS-30-versie202_achtergrond_handleiding_en_scoring_NSteverink_dec09.pdf
4. Cramm JM, Strating MM, de Vreede PL, Steverink N, Nieboer AP. Validation of the self-management ability scale (SMAS) and development and validation of a shorter scale (SMAS-S) among older patients shortly after hospitalisation. *Health and quality of life outcomes*. 2012 Jan 24;10:9. Available from: http://www.nardisteverink.nl/articles/2012_Cramm_et_al_-_Validation_of_the_SMAS_and_development_of_a_shorter_scale_SMAS-S.pdf